

COMISIA
EUROPEANĂ

Bruxelles, 26.11.2015
COM(2015) 690 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR ȘI BANCA EUROPEANĂ DE
INVESTIȚII**

Analiza anuală a creșterii pentru 2016

Consolidarea redresării și stimularea convergenței

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
BANCA CENTRALĂ EUROPEANĂ, COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL
EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR ȘI BANCA EUROPEANĂ DE
INVESTIȚII**

Analiza anuală a creșterii pentru 2016

Consolidarea redresării și stimularea convergenței

INTRODUCERE

Economia Uniunii Europene înregistrează o redresare moderată. Se preconizează că ritmul activității se va accelera treptat. Șomajul a scăzut, dar rămâne la un nivel ridicat din punct de vedere istoric. Redresarea valorifică factorii pozitivi temporari, printre care se numără prețurile scăzute ale petrolului, moneda euro relativ slabă și politicile monetare flexibile. De asemenea, redresarea reflectă primele efecte ale reformelor puse în aplicare în ultimii ani. Totodată, preocupările în ceea ce privește securitatea și tensiunile geopolitice s-au intensificat și perspectivele economice la nivel mondial devin din ce în ce mai problematice, în special în cazul economiilor emergente.

Rezultatele economice și condițiile sociale, precum și punerea în aplicare a reformelor rămân neuniforme la nivelul UE. Multe economii se confruntă în continuare cu provocări importante în ceea ce privește șomajul de lungă durată și cel în rândul tinerilor. Creșterea productivității prezintă în continuare un ritm lent, ceea ce afectează competitivitatea și nivelul de trai. Nivelurile ridicate ale datoriei private și ale celei publice contribuie la frânarea investițiilor. Creșterea și ocuparea forței de muncă sunt, de asemenea, afectate de persistența mai multor dezechilibre macroeconomice. Acestea sunt evidențiate în Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2016, adoptat împreună cu prezenta analiză anuală a creșterii¹.

Afluxul fără precedent de refugiați și de solicitanți de azil din ultimul an a reprezentat o nouă evoluție semnificativă în unele state membre. Acest fenomen are un impact imediat în ceea ce privește cheltuielile publice suplimentare pe termen scurt. Pe termen mediu și lung, acest fenomen poate avea, de asemenea, un impact pozitiv asupra ofertei de forță de muncă și a creșterii, cu condiția instituirii unor politici adecvate pentru a asigura accesul la piața forței de muncă și pentru a sprijini procesul de integrare.

În acest context, politicile ar trebui să vizeze consolidarea redresării și stimularea convergenței către statele membre care au obținut rezultatele cele mai bune. Statele membre ar trebui să valorifice actualele condiții prielnice pentru a pune în aplicare cu eficacitate reforme ambițioase și a urma în continuare politici bugetare responsabile. Un proces reînnoit de convergență economică și socială ascendentă este necesar în vederea combaterii decalajelor economice și sociale dintre statele membre și din cadrul societăților.

Principalele constatări ale previziunilor Comisiei din toamna anului 2015

- Pentru UE în ansamblul său, se preconizează o creștere a PIB-ului real de la 1,9 % în 2015 la 2,0 % în 2016 și la 2,1 % în 2017.
- În UE, ocuparea forței de muncă se estimează că va crește cu 1,0 % în 2015 și cu 0,9 % în 2016 și în 2017. Se preconizează că rata șomajului va scădea de la 9,5 % în 2015 la 9,2 % și la 8,9 % în 2016 și, respectiv, în 2017.
- Inflația anuală în UE ar urma să crească de la 0 % în 2015 la 1,1 % în anul următor și la 1,6 % în 2017.
- Conform prognozelor, ponderea deficitului în PIB, agregată pentru UE în ansamblul său, va scădea de la un procent estimat de 2,5 % în acest an la 1,6 % în 2017, în timp ce ponderea datoriei în PIB va scădea de la 87,8 %, cifră preconizată pentru acest an, la 85,8 % în 2017.

¹ COM(2015) 691.

În primul său an de mandat, actuala Comisie și-a respectat angajamentele și a prezentat inițiative ambițioase pentru a sprijini ocuparea forței de muncă și creșterea, pentru a întări convergența economică și pentru a consolida echitatea socială. Planul de investiții pentru Europa, în valoare de 315 miliarde EUR, care a fost prezentat de Comisie în scopul impulsivării ocupării forței de muncă și a creșterii, este operațional în prezent. De asemenea, Comisia a formulat o serie de propuneri concrete pentru a pune bazele Strategiei privind piața unică², ale uniunii piețelor de capital³, ale uniunii energetice⁴ și ale pieței unice digitale⁵. S-au făcut pași importanți mențiți să garanteze impozitarea echitabilă și eficientă a societăților comerciale⁶. Comisia a asigurat faptul că foaia de parcurs pentru aprofundarea uniunii economice și monetare (UEM), prezentată în cadrul raportului celor cinci președinți, a fost urmată rapid de măsuri.⁷ În fine, Comisia continuă să depună eforturi în mod constant și permanent pentru promovarea unui răspuns european coordonat în chestiunile privind refugiații și migrația.

Această Comisie și-a expus strategia pentru ocuparea forței de muncă și creștere economică anul trecut, cu ocazia prezentării analizei sale anuale a creșterii pentru 2015. Astăzi prezintă prioritățile anului următor în cadrul analizei sale anuale a creșterii pentru 2016. Înscrierea redresării pe o traiectorie durabilă și relansarea procesului de convergență pot fi realizate numai dacă toate instituțiile și statele membre ale UE acționează împreună. Pentru aceasta este nevoie de o implicare strânsă a Parlamentului European și a parlamentelor naționale, a partenerilor sociali, a autorităților naționale, regionale și locale și a societății civile în general. În conformitate cu propunerea formulată în cadrul comunicării privind finalizarea UEM, Comisia a avut un dialog cu Parlamentul European înainte de prezentarea acestei analize anuale a creșterii⁸. Parlamentul European va continua să își îndeplinească rolul de îndrumare și să ofere o orientare politică privind prioritățile economice și sociale. Parlamentele naționale au un rol important în special în ceea ce privește consolidarea responsabilității democratice, creșterea gradului de transparență și promovarea asumării reformelor.

1. Priorități de politică

Prioritățile economice și sociale ale analizei anuale a creșterii pentru 2015 rămân valabile, însă este necesar să se intensifice eforturile în materie de politică în vederea înscrierii redresării pe o traiectorie durabilă, deblocării investițiilor, consolidării capacității de ajustare a statelor membre ale UE, stimulării productivității și accelerării procesului de convergență. Luând în considerare aceste elemente, Comisia propune concentrarea eforturilor asupra următoarelor trei priorități pentru 2016:

– **relansarea investițiilor** – (i) progresele înregistrate în ceea ce privește mobilizarea investițiilor private și publice și selecția proiectelor strategice în cadrul Planului de investiții pentru Europa trebuie să fie însoțite de un mediu de investiții și de reglementare îmbunătățit, atât la nivel național, cât și la nivel european; (ii) uniunea bancară trebuie finalizată pentru a întări stabilitatea financiară în zona euro și în afara acesteia; este necesar să se accelereze

² COM(2015) 550.

³ COM(2015) 468.

⁴ COM(2015) 080.

⁵ COM(2015) 192.

⁶ COM(2015) 302.

⁷ COM(2015) 600.

⁸ Inclusiv în cadrul sesiunii plenare din data de 11 noiembrie 2015.

eforturile privind uniunea piețelor de capital, astfel încât întreprinderile să aibă acces la surse de finanțare sporite și mai diversificate și sectorul financiar să poată susține pe deplin economia reală; de asemenea, este necesar să se abordeze și chestiunea titlurilor de datorie care frânează deciziile de finanțare și de investiții; (iii) prioritățile de investiții trebuie să nu se limiteze la infrastructura tradițională și să se extindă la capitalul uman și la investițiile sociale conexe;

– **continuarea reformelor structurale pentru modernizarea economiilor noastre** – (i) reformele trebuie să se bazeze pe o coordonare eficace între statele membre și să vizeze o productivitate mai ridicată și o convergență ascendentă; (ii) politicile în domeniul pieței forței de muncă trebuie să realizeze un echilibru între aspectele referitoare la flexibilitate și cele referitoare la securitate; ar trebui să se acorde o atenție specială combaterii șomajului în rândul tinerilor și a celui de lungă durată; (iii) creșterea gradului de integrare și a competitivității piețelor de produse și servicii ar trebui să stimuleze inovarea și crearea de locuri de muncă;

– **politici bugetare responsabile** – (i) este necesar ca în multe țări să se sprijine în continuare consolidarea finanțelor publice favorabilă creșterii și echității; (ii) este necesar ca regimurile fiscale să contracareze factorii care descurajează crearea de locuri de muncă și să devină mai echitabile și încă și mai eficace; (iii) sistemele de protecție socială ar trebui modernizate pentru a răspunde în mod eficient riscurilor de-a lungul întregii vieți, rămânând în același timp sustenabile din punct de vedere bugetar din perspectiva viitoarelor provocări demografice.

Aceste priorități vin în sprijinul foii de parcurs stabilite de cei cinci președinți pentru finalizarea uniunii economice și monetare europene. De asemenea, acestea pun în mai mare măsură accentul pe obținerea de rezultate în domeniul ocupării forței de muncă și în cel social.

Pe baza experienței din ultimul an, de acum înainte semestrul european va fi structurat în două faze succesive, care să facă mai clar distincția între faza europeană (din noiembrie până în februarie) și faza națională (din februarie până în iunie). Dincolo de faptul că este nevoie de o coordonare consolidată și de o supraveghere mai strictă a politicilor economice și bugetare ale tuturor statelor membre din zona euro, este necesar să se monitorizeze și să se analizeze îndeaproape situația economică, socială și bugetară agregată a zonei euro în ansamblul său și să se ia în considerare această analiză în cadrul formulării politicilor naționale. Pentru a ține seama mai bine din timp de provocările cu care se va confrunta întreaga zonă euro, Comisia publică acum propunerea sa de recomandări pentru zona euro, împreună cu prezenta analiză anuală a creșterii.⁹

⁹ COM(2015) 692 și SWD(2015) 700.

Strategia Europa 2020 – o mai bună punere în aplicare și monitorizare

Lansată în 2010 ca strategie a UE pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii în Europa, Strategia Europa 2020 stabilește cinci obiective ambițioase în domeniile ocupării forței de muncă, cercetării și dezvoltării, schimbărilor climatice și energiei, educației și combaterii sărăciei și excluziunii sociale care trebuie realizate de UE până în 2020. Deși suntem pe calea atingerii obiectivelor privind schimbările climatice, energia și educația, criza a frânat progresele în realizarea celorlalte obiective, în special în materie de sărăcie și excluziune socială, domenii în care situația s-a deteriorat. Strategia Europa 2020 a servit drept cadru de referință pentru activitățile la nivelul UE, în cadrul Parlamentului European și al diverselor formațiuni ale Consiliului, precum și la nivel național și regional: statele membre și-au stabilit obiective naționale, ca răspuns la obiectivele UE; prezentarea rapoartelor privind aceste obiective a avut loc în contextul programelor naționale anuale de reformă; Eurostat a publicat cu regularitate rapoarte cuprinzătoare privind progresele înregistrate.¹⁰ Strategia Europa 2020 a stat la baza opțiunilor strategice ale activității Comisiei. Opțiunile strategice orientează și cheltuielile UE: acestea au direcționat pregătirea cadrului financiar multianual (CFM) pentru perioada 2014-2020, programarea fondurilor structurale și de investiții europene, precum și lansarea noilor programe de finanțare la nivelul UE. Un bun exemplu este crearea programului ORIZONT 2020 pentru cercetare, inovare și dezvoltare tehnologică, ce a beneficiat de o creștere considerabilă a finanțării, în pofida resurselor bugetare globale reduse la nivelul UE.

În perioada 2014-2015, aproape la mijlocul parcursului către orizontul 2020, Comisia a efectuat o revizuire a Strategiei Europa 2020, care a început cu o comunicare intitulată „Bilanțul Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii”. În cadrul acestui proces a avut loc o consultare publică ce a arătat că Strategia Europa 2020 este încă văzută ca un cadru adecvat pentru a promova ocuparea forței de muncă și creșterea la nivelul UE și la nivel național. Deși nu a obținut rezultate în toate domeniile, aceasta are o valoare adăugată și a generat efecte pozitive, în special prin declanșarea de acțiuni la nivel european și în statele membre într-o serie de domenii care reprezintă factori-cheie pentru ocuparea forței de muncă și creștere. Cu toate acestea, consultarea a arătat și faptul că strategia nu este încă suficient asumată de statele membre și că este necesară o implicare mai profundă pe teren.

În urma acestei revizuirii, Comisia va utiliza în mod optim strategia existentă și instrumentele aferente prin îmbunătățirea punerii în aplicare și a monitorizării acesteia în contextul semestrului european. Pe această bază, Comisia a adaptat orientările adresate statelor membre privind pregătirea programelor lor naționale de reformă pentru a se asigura că Strategia Europa 2020 va continua să joace un rol important.

În paralel, anul viitor, Comisia va demara un proces de elaborare a unei viziuni pe termen mai lung, dincolo de orizontul anului 2020, având în vedere și noile obiective de dezvoltare durabilă convenite de Organizația Națiunilor Unite pentru 2030. În cadrul acestui exercițiu se va ține seama de lecțiile desprinse în urma revizuirii sus-menționate a Strategiei Europa 2020.

2. Relansarea investițiilor

În contextul unor rate ale dobânzii scăzute, al unui volum important de lichidități pe piețe și al reducerii efectului de levier pentru actorii publici și privați, nivelurile investițiilor rămân scăzute. Acest fapt scoate în evidență necesitatea unui Plan de investiții pentru Europa: o acțiune concertată privind investițiile în scopul de a menține competitivitatea și a dinamiza activitatea economică. Planul vizează stimularea finanțării investițiilor, eliminarea barierelor, creșterea nivelului de inovare și aprofundarea pieței unice.

Punerea în aplicare a Planului de investiții pentru Europa

Cu un an în urmă, Comisia a propus un Plan de investiții care viza mobilizarea a cel puțin 315 miliarde EUR de investiții suplimentare pentru o perioadă de trei ani și

¹⁰ Mai inteligentă, mai verde, mai incluzivă? Indicatori în sprijinul Strategiei Europa 2020, Eurostat 2015.

readucerea investițiilor la nivelurile sustenabile din perioada anterioară crizei. Obiectivul planului menționat este de a mobiliza investiții suplimentare în Europa, utilizând deopotrivă instrumente existente și instrumente noi, creând astfel un mediu mai propice investițiilor și consolidând și mai mult piața unică.

Datorită sprijinului rapid acordat de Parlamentul European și de Consiliu și datorită activității operaționale a Băncii Europene de Investiții, Planul de investiții este în prezent funcțional. Fondul european pentru investiții strategice (FEIS), propus de Comisie în luna ianuarie, este operațional și susține proiecte cu un nivel mai ridicat de risc și de profit care, în caz contrar, ar fi întâmpinat dificultăți în găsirea finanțării necesare. Platforma europeană de consiliere în materie de investiții, menită să acorde sprijin investitorilor și promotorilor de proiecte, este funcțională. Portalul european pentru proiecte de investiții va fi lansat la începutul anului următor: acesta va avea rolul de a face cunoscute investitorilor potențiale proiecte de investiții pe baza unor criterii de referință fiabile și simple. Multe state membre au angajat, de asemenea, contribuții financiare substanțiale pentru activitățile fondului prin intermediul băncilor lor naționale de promovare sau în alt mod.

Pentru a valorifica aceste progrese, statele membre sunt încurajate să continue acțiunile de sensibilizare cu privire la FEIS și să susțină dezvoltarea proiectelor de investiții private și publice și a platformelor de coinvestiții pentru a le transmite Băncii Europene de Investiții, în vederea unei eventuale finanțări din FEIS, și Portalului european pentru proiecte de investiții, în vederea atragerii unor potențiali investitori. Serviciile Platformei europene de consiliere în materie de investiții ar putea fi utilizate pentru a elabora proiecte de investiții mai bune și a avea acces la oportunitățile de finanțare oferite de UE. De asemenea, statele membre care nu au angajat încă resurse pentru Planul de investiții sunt încurajate să facă acest lucru.

În plus, statele membre ar trebui să valorifice pe deplin posibilitatea de a combina FEIS cu alte fonduri ale UE alocate programului Orizont 2020, Mecanismului pentru interconectarea Europei și fondurilor structurale și de investiții europene, mai ales având în vedere faptul că programele UE care fac parte din cadrul financiar multianual pentru perioada 2014-2020 sunt în prezent în faza de demarare și susțin tot mai mult investițiile pe teren în întreaga Europă, în sectoarele infrastructurii, inovării și cunoașterii. Obstacolele specifice, administrative sau de reglementare, care împiedică furnizarea rapidă a finanțării, ar trebui să fie identificate și eliminate de statele membre. Comisia va examina, de asemenea, progresele înregistrate în ceea ce privește utilizarea fondurilor UE în contextul revizuirii actuale a cadrului financiar multianual pentru a simplifica și a raționaliza executarea acestora și pentru a spori sinergiile cu fondurile naționale și finanțarea privată, maximizând astfel efectul de levier asupra investițiilor naționale.

Progresele înregistrate în ceea ce privește FEIS¹¹: contribuțiile statelor membre și proiectele aprobate

Nouă state membre au furnizat contribuții la Planul de investiții, în majoritatea cazurilor prin intermediul băncilor lor naționale de promovare: Bulgaria (100 de milioane EUR), Germania (8 miliarde EUR), Spania (1,5 miliarde EUR), Franța (8 miliarde EUR), Italia (8 miliarde EUR), Luxemburg (80 de milioane EUR), Slovacia (400 de milioane EUR), Polonia (8 miliarde EUR) și Regatul Unit (8,5 miliarde EUR/6 miliarde GBP).

În ceea ce privește IMM-urile și micile întreprinderi cu capitalizare medie, prin intermediul componentei pentru IMM-uri, FEIS a permis Fondului european de investiții (FEI) să intensifice operațiunile din cadrul programelor COSME și ORIZONT 2020 și să dinamizeze creșterea în sectorul IMM-urilor. Până în prezent, FEI a aprobat 69 de proiecte cu intermediari financiari în 18 țări: Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Danemarca, Estonia, Franța, Germania, Ungaria, Irlanda, Italia, Luxemburg, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, România, Slovenia, Suedia și Regatul Unit. FEI a autorizat deja 56 de operațiuni, cu o finanțare totală din FEIS de aproximativ 1,4 miliarde EUR, care se preconizează că vor atrage investiții de peste 22 de miliarde EUR. Se estimează că de acestea vor beneficia aproximativ 71 000 de IMM-uri și de întreprinderi cu capitalizare medie, inclusiv din Belgia, Bulgaria, Republica Cehă, Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Țările de Jos, Polonia, Portugalia, Slovenia și Regatul Unit.

În plus, Banca Europeană de Investiții a aprobat 32 de proiecte în cadrul componentei destinate infrastructurii și inovării, pentru care a solicitat garanția UE aferentă FEIS. Aceste proiecte sunt puse în aplicare în următoarele state membre: Austria, Belgia, Danemarca, Franța, Finlanda, Germania, Irlanda, Italia, Țările de Jos, Slovacia, Spania și Regatul Unit. Aproximativ jumătate dintre aceste proiecte susțin energia din surse regenerabile, eficiența energetică și alte investiții care contribuie la trecerea la o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. Alte proiecte se înscriu în domeniul cercetării și dezvoltării, al inovării industriale, al infrastructurii digitale și sociale și al transporturilor, precum și în domeniul accesului întreprinderilor mai mici la finanțare.

Pe baza progreselor înregistrate până în prezent în cadrul acestor două componente, Planul de investiții va atrage în UE peste 44 de miliarde EUR de finanțare suplimentară. BEI a anunțat recent că se preconizează că, până la sfârșitul anului 2015, FEIS va fi mobilizat aproximativ 50 de miliarde EUR sub formă de investiții în Europa.

În plus, este imperios să se acorde o atenție specială îmbunătățirii mediului de investiții: prin asigurarea unei previzibilități sporite în materie de reglementare, prin îmbunătățirea și diversificarea surselor de finanțare și prin consolidarea condițiilor de concurență echitabilă în Uniunea Europeană și eliminarea barierelor din calea investițiilor atât în interiorul, cât și în exteriorul UE. S-au lansat mai multe direcții de acțiune la nivelul UE, astfel cum se prevede în Strategia privind piața unică și în documentele referitoare la uniunea energiei și la piața unică digitală. Acest efort al UE trebuie să fie însoțit de un efort la nivel național.

Pentru a accelera schimbările în aceste domenii și a spori atractivitatea statelor membre pentru investitori, informații specifice fiecărei țări referitoare la principalele provocări în materie de investiții la nivel național sunt publicate împreună cu prezenta analiză anuală a creșterii¹². Această analiză preliminară a obstacolelor în calea investițiilor din fiecare stat membru confirmă faptul că există o mare diversitate în rândul statelor membre în ceea ce privește modelele de investiții și barierele în calea investițiilor. Nu există o soluție universal valabilă. Ca parte a semestrului european revizuit, Comisia intenționează să inițieze un dialog cu statele membre privind identificarea acestor provocări și eventuala lor eliminare, inclusiv prin discuții tematice în cadrul Consiliului. Aceste provocări vor fi analizate în continuare în cadrul rapoartelor de țară prevăzute pentru februarie 2016.

¹¹ Situația la data de 18 noiembrie 2015.

¹² SWD(2015) 400.

Îmbunătățirea condițiilor de finanțare pentru economia reală

Condițiile de creditare s-au îmbunătățit în mod substanțial, dar persistă diferențe între statele membre. Întreprinderile continuă să se confrunte cu condiții de finanțare diferite în funcție de situarea lor geografică. Prin urmare, este necesar să se promoveze în continuare politici menite să restabilească, în toate statele membre, condiții de finanțare accesibile.

De asemenea, multe state membre se confruntă cu o îndatorare excesivă în sectorul privat și cu un nivel ridicat de credite neperformante care împiedică funcționarea intermedierei financiare și frânează deciziile de investiții în sectorul întreprinderilor. În unele state membre, capacitatea limitată de a facilita găsirea unei soluții în cazul creditelor neperformante reprezintă un obstacol care împiedică băncile să relanseze activitatea de acordare de împrumuturi.

Printre provocări se numără și necesitatea de a ușura sarcina generată de serviciul datoriei care afectează sectorul privat. În acest scop este necesar să se instituie cadre moderne și eficiente, care să reglementeze insolvența și eșecul în afaceri. Este esențial să existe cadre funcționale în materie de insolvență pentru luarea deciziilor de investiții, deoarece acestea definesc drepturile creditorilor și ale debitorilor în cazul unor dificultăți financiare.

Uniunea bancară este o realizare majoră pentru consolidarea stabilității financiare a uniunii economice și monetare. Este necesar ca toate statele membre să transpună întreaga legislație relevantă cât mai rapid posibil. În special, este esențial să se pună în aplicare cu celeritate Directiva privind redresarea și rezoluția instituțiilor bancare și cele mai recente revizuirii ale Directivei privind sistemele de garantare a depozitelor. În paralel, Comisia a prezentat măsuri suplimentare pentru finalizarea uniunii bancare, propunând un sistem european de garantare a depozitelor¹³. În paralel, se vor depune în continuare eforturi pentru a se reduce și mai mult riscurile în sectorul bancar.

De asemenea, sunt necesare acțiuni în vederea eliminării obstacolelor din calea liberei circulații a capitalurilor în cadrul pieței unice și în vederea diversificării și a extinderii surselor de finanțare pentru economia reală. În acest scop, Comisia a prezentat o foaie de parcurs ambițioasă pentru realizarea uniunii piețelor de capital până în 2019. Unele dintre măsurile necesare pentru îndeplinirea acestui obiectiv au un caracter juridic și trebuie să fie convenite la nivel european. Cu toate acestea, astfel de inițiative ale UE trebuie să fie completate de acțiuni la nivel național, de exemplu prin depunerea unor eforturi de reducere a sarcinii administrative sau prin evitarea introducerii unor cerințe suplimentare la transpunerea directivelor în legislația națională (suprareglementare), cum ar fi barierele fiscale în calea investițiilor transfrontaliere.

Investirea în capitalul uman

Investițiile inteligente în capitalul uman al Europei și reformele sistemelor de educație și de formare orientate spre obținerea de rezultate fac parte din eforturile necesare pentru a relansa ocuparea forței de muncă și creșterea durabilă. Dobândirea de către cetățeni a competențelor relevante stimulează inovarea și competitivitatea, reprezintă fundamentul unui nivel ridicat de productivitate și este cea mai bună modalitate de a evita intrarea în șomaj, precum și de a reduce riscul de sărăcie și excluziune socială. Deși UE este un producător major de competențe și cunoștințe, sistemele sale de educație și formare nu sunt atât de

¹³ COM(2015) 586.

performate pe cât ar trebui să fie la nivel internațional. Aproximativ 20 % din populația în vârstă de muncă nu dispune decât de competențe elementare, cum ar fi alfabetizarea și competențele numerice, și 39 % dintre întreprinderi au dificultăți în a recruta personal care să aibă calificările căutate. Aceste dificultăți s-au accentuat, ca urmare atât a anilor de criză, cât și a evoluției rapide a tiparului de muncă în economia digitală: șomajul a afectat în special mâna de lucru slab calificată. Necorelarea competențelor a crescut în multe sectoare sau regiuni.

În plus, este esențial ca statele membre să promoveze pe scară mai largă investițiile sociale, inclusiv în domeniul asistenței medicale, al îngrijirii copiilor, al acordării de sprijin în vederea găsirii unei locuințe și al serviciilor de reabilitare pentru a întări capacitățile actuale și viitoare ale cetățenilor de a intra pe piața muncii și de a se adapta. Se pot realiza multe cu sprijinul programelor UE, cum ar fi fondurile structurale și de investiții europene. Investițiile sociale oferă beneficii economice și sociale în timp, în special în ceea ce privește perspectivele de ocupare a forței de muncă, veniturile din muncă și productivitatea muncii, prevenirea sărăciei și consolidarea coeziunii sociale. Infrastructura socială ar trebui furnizată într-un mod mai flexibil, personalizat și mai bine integrat pentru a promova incluziunea activă a persoanelor care constituie veriga cea mai vulnerabilă pe piața forței de muncă.

3. Continuarea reformelor structurale în vederea modernizării economiilor noastre

Punerea în aplicare cu eficacitate a reformelor pentru a asigura un mediu instituțional și de reglementare solid și buna funcționare a economiei este esențială în ceea ce privește încurajarea investițiilor, stimularea creării de noi locuri de muncă, creșterea nivelului de trai și promovarea convergenței în Uniunea Europeană.

Toate statele membre ar trebui să valorifice condițiile favorabile actuale pentru a-și intensifica eforturile în vederea asigurării unor piețe funcționale ale forței de muncă, ale produselor și ale capitalurilor și a unor sisteme de educație și formare de calitate, a unor sisteme de protecție socială moderne și eficiente, precum și în vederea promovării inovării și a spiritului antreprenorial.

Îmbunătățirea coordonării reformelor structurale și a sprijinului acordat acestora

Statele membre își continuă eforturile de modernizare a economiilor lor și corectează dezechilibrele macroeconomice identificate în anii precedenți¹⁴, însă există încă domenii problematice și apar noi provocări. Acest fapt este evidențiat în Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2016, publicat împreună cu prezenta analiză anuală a creșterii, în care sunt identificate mai multe țări ce urmează să facă obiectul unui bilanț aprofundat în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice.

Deși procesul de convergență s-a reluat, rezultatele statelor membre variază în mod semnificativ în unele domenii care sunt cruciale pentru productivitate și convergență. Comisia intenționează să inițieze un dialog cu statele membre și cu principalele părți interesate pe tema provocărilor întâmpinate și a răspunsurilor optime în materie de politică, prin încurajarea convergenței către statele membre care au obținut rezultatele cele mai bune. Analiza comparativă, și anume evaluarea încrucișată în raport cu un anumit criteriu de

¹⁴ COM(2015) 691.

referință¹⁵, a indicatorilor care se referă la rezultatele și la politicile economice și sociale din fiecare stat membru, poate constitui un instrument util pentru identificarea rezultatelor nesatisfăcătoare și a necesității de a acționa într-un stadiu incipient, pentru monitorizarea progreselor înregistrate și pentru comunicarea cu eficacitate a rezultatelor acțiunilor de politică. Aceasta poate contribui la îmbunătățirea gradului de asumare a reformelor structurale de către statele membre și la asigurarea punerii în aplicare a reformelor respective.

Comisia va propune treptat elaborarea unor criterii de referință și efectuarea unui schimb de cele mai bune practici în toate domeniile de politică, pe baza analizei tematice existente elaborate în colaborare cu statele membre în diverse foruri. Astfel cum s-a arătat în raportul celor cinci președinți privind „Finalizarea uniunii economice și monetare”¹⁶, standardele comune pot îndruma procesul de convergență în direcția unor structuri economice mai reziliente. Raportul sugerează că respectivele standarde comune ar trebui să se concentreze în primul rând asupra piețelor forței de muncă, a competitivității, a mediului de afaceri și a administrației publice, precum și asupra anumitor aspecte ale politicii fiscale.

În plus, finanțarea acordată de UE poate juca un rol vital în susținerea punerii în aplicare a reformelor și în injectarea directă de investiții în economia reală, dacă este direcționată în mod inteligent și este aplicată cu eficacitate. În acest context, prioritățile stabilite în recente recomandări specifice fiecărei țări au fost integrate în cadrul programării fondurilor structurale și de investiții europene pentru perioada 2014-2020. Pentru a sprijini reformele structurale, Comisia se va strădui să sporească gradul de utilizare a fondurilor structurale și de investiții europene în sprijinul punerii în aplicare a recomandărilor specifice fiecărei țări, inclusiv prin recurgerea la măsuri care să coreleze eficacitatea acestor fonduri cu buna guvernare economică. Statele membre ar trebui să depună toate eforturile pentru a se asigura că finanțarea acordată de UE este utilizată la potențialul său maxim. Între timp, punerea în aplicare a reformei va fi susținută prin intermediul programelor de finanțare relevante ale UE în domeniile de politică aferente și al introducerii progresive a asistenței tehnice furnizate de către Serviciul de sprijin pentru reforme structurale al Comisiei. Prezenta analiză anuală a creșterii este însoțită de o propunere de finanțare pentru asistența tehnică destinată statelor membre¹⁷.

Stimularea ocupării forței de muncă și a politicilor sociale favorabile incluziunii

Crearea de locuri de muncă trebuie să rămână în centrul atenției eforturilor de reformă. Șomajul a început să scadă pe fondul unei redresări treptate. Politicile macroeconomice favorabile și impactul reformelor structurale au contribuit la aceste evoluții pozitive. Cu toate acestea, pentru prea mulți șomeri este în continuare dificil să își găsească un loc de muncă, întrucât cererea rămâne scăzută și competențele lor ar putea să nu corespundă celor necesare pentru locurile de muncă vacante.

Astfel cum s-a subliniat în proiectul de raport comun privind ocuparea forței de muncă,¹⁸ șomajul rămâne mult prea ridicat, 23 de milioane de europeni neavând serviciu

¹⁵ În general, indicatorii sunt evaluați pe baza uneia sau a mai multor valori relevante, de exemplu media, trimestrul cel mai performant, cel mai bine clasat, o țară vecină sau o țară care servește drept model în ceea ce privește rezultatele obținute.

¹⁶ Raport din 22 iunie 2015. A se vedea, de asemenea, COM(2015) 600.

¹⁷ COM(2015) 701.

¹⁸ COM(2015) 700.

în luna august 2015. În plus, aproximativ jumătate dintre șomeri¹⁹ nu aveau un loc de muncă de peste un an. Șomajul de lungă durată aproape s-a dublat din 2008²⁰, cu diferențe mari între statele membre. În ceea ce privește șomajul în rândul tinerilor, deși la nivel global este în scădere, rămâne încă foarte ridicat, depășind 20 % în majoritatea statelor membre. Autoritățile naționale, regionale și locale ar trebui să facă progrese în ceea ce privește combaterea șomajului în rândul tinerilor, în conformitate cu Garanția pentru tineret, prin intermediul modificărilor sistemice ale tranzițiilor de la școală către un loc de muncă, al politicilor de activare și al unor servicii publice de ocupare a forței de muncă funcționale.

Șomajul persistent de lungă durată are implicații pentru societate în ansamblul său, cu consecințe sociale grave pentru persoanele în cauză, și un impact negativ asupra creșterii și a finanțelor publice. Șomajul de lungă durată este unul dintre factorii conecși creșterii sărăciei în UE de la începutul crizei. În 2014,²¹ un sfert din populația UE era expusă riscului de sărăcie sau de excludere socială.

Statele membre ar trebui să își intensifice eforturile în materie de combatere a șomajului de lungă durată în conformitate cu orientările propuse în recomandarea privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă.²² În special, ar trebui să se încheie acorduri de integrare în muncă și să se instituie un punct de contact unic pentru a garanta faptul că șomerii de lungă durată beneficiază de o abordare individualizată, de un acces simplificat și de sprijin mai transparent.

Acțiunea în materie de politică trebuie să continue să contracareze factorii de descurajare a spiritului antreprenorial și a creării de locuri de muncă ce sunt inerenti diferitelor sisteme naționale. În special, impozitarea veniturilor salariale și a sistemelor de prestații sociale ar trebui să fie concepută și pusă în aplicare astfel încât să încurajeze investițiile și ocuparea forței de muncă. În septembrie 2015, Eurogrupul a stabilit principii comune care ar trebui să orienteze eforturile statelor membre din zona euro în vederea reducerii sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă. Eurogrupul a convenit să se efectueze o analiză comparativă a presiunii fiscale asupra veniturilor salariale în statele membre din zona euro în raport cu media ponderată în funcție de PIB a UE. Exercițiul de analiză comparativă în curs, combinat cu un schimb de cele mai bune practici, ar trebui să dea un nou impuls reformelor impozitării veniturilor salariale la nivel național și să sprijine statele membre în eforturile lor de a reduce costurile totale legate de ocuparea forței de muncă prin diminuarea sarcinii fiscale asupra costului forței de muncă.²³ În plus, statele membre ar trebui să ia măsuri pentru a stimula activitatea întreprinderilor inovatoare nou-înființate și pentru a facilita crearea de locuri de muncă, în special în cadrul IMM-urilor.

Diferența dintre femei și bărbați în ceea ce privește rata de ocupare rămâne foarte mare în mai multe state membre. În pofida faptului că femeile tind să îi depășească pe bărbați în ceea ce privește nivelul de educație, acestea sunt în continuare subreprezentate pe piața forței de muncă. Statele membre ar trebui să aibă o abordare cuprinzătoare pentru a îmbunătăți echilibrul dintre viața profesională și cea privată, inclusiv prin intermediul structurilor de îngrijire și al dispozițiilor privind concediul și un program de lucru flexibil, precum și în ceea

¹⁹ Peste 12 milioane de persoane.

²⁰ În 2014, șomajul a ajuns la 5,1 % în UE și la 6,1 % în zona euro.

²¹ Ultimele date disponibile.

²² Propunere de recomandare a Consiliului privind integrarea șomerilor de lungă durată pe piața forței de muncă, COM(2015) 462.

²³ Declarația Eurogrupului privind agenda de reforme structurale - discuții tematice privind creșterea economică și ocuparea forței de muncă: analiza comparativă a presiunii fiscale asupra veniturilor salariale, 638/15, 12.9.2015.

ce privește sistemele de impozitare și de prestații sociale care să nu descurajeze a doua persoană care contribuie la venitul familiei să lucreze sau să lucreze mai mult. Este necesar să se acorde o atenție specială părinților unici și persoanelor cu responsabilități de îngrijire.

Realizarea deopotrivă a flexibilității și a securității în sectorul ocupațional necesită eforturi de reformă cuprinzătoare care să abordeze, în același timp, segmentarea pieței forței de muncă, evoluțiile salariale adecvate, sistemele de ajutor pentru venit bine concepute, politicile de facilitare a tranziției către noi locuri de muncă, dobândirea de către șomeri a competențelor corespunzătoare și o mai bună corelare a acestora cu posturile vacante. Această abordare va avea succes numai dacă se va baza pe o implicare puternică a partenerilor sociali.²⁴

Pentru asigurarea unor niveluri ridicate de ocupare a forței de muncă în întreaga UE și pentru înregistrarea de progrese în materie de convergență, salariile reale trebuie să continue să evolueze în concordanță cu productivitatea pe termen mediu. În cadrul acestui proces, rolul partenerilor sociali este fundamental. Cadrele de stabilire a salariilor, inclusiv contractele colective de muncă, ar trebui să permită un anumit grad de flexibilitate în ceea ce privește creșterile salariale diferențiate între sectoare și în cadrul acestora, astfel încât evoluția salariilor reale și cea a productivității să fie aliniate în mod corespunzător în timp. În acest context, este important ca reprezentarea lucrătorilor să fie bine asigurată și să existe o coordonare eficace a modalităților de negociere între diversele niveluri și în cadrul acestora.

Statele membre ar trebui să continue să modernizeze și să simplifice legislația privind protecția locurilor de muncă, asigurând protejarea eficace a lucrătorilor și promovarea tranzițiilor pe piața muncii între diferite locuri de muncă și ocupații. Relațiile de muncă stabile și predictibile și, în special, tipurile de contracte pe termen mai îndelungat îi determină pe angajatori și pe angajați să investească mai mult în competențe și în învățarea pe tot parcursul vieții. Aceste relații permit cetățenilor să își planifice viitorul, oferindu-le perspective durabile de carieră și de evoluție a veniturilor. În ultimii ani, creșterea ratei globale de ocupare a forței de muncă a rezultat, în principal, în urma sporirii numărului de contracte temporare, ceea ce nu constituie un fapt neobișnuit în stadiile incipiente ale unui proces de redresare. Evoluția mai generală către piețe ale forței de muncă mai flexibile ar trebui să faciliteze crearea de locuri de muncă, dar ar trebui să permită totodată trecerea către contracte pe termen mai îndelungat. Această evoluție nu ar trebui să aibă ca rezultat locuri de muncă mai precare. Statele membre ar trebui, de asemenea, să își intensifice eforturile de combatere a muncii nedeclarate.

Sunt necesare sisteme mai eficace de protecție socială pentru combaterea sărăciei și a excluziunii sociale, menținând, în același timp, sustenabilitatea finanțelor publice și a stimulentei de încadrare în muncă. Orice evoluție în acest sens va trebui să asigure în continuare că modul în care sunt concepute sistemele de prestații pentru exercitarea unei activități profesionale, sistemele de indemnizații de șomaj și sistemele de venit minim constituie un stimulent pentru a intra pe piața muncii. Sistemele de ajutor pentru venit adecvate și bine concepute, cum ar fi indemnizațiile de șomaj și sistemele de venit minim, permit șomerilor să investească în căutarea unui loc de muncă și în formare, sporindu-și șansele de a găsi un loc de muncă potrivit competențelor lor.

²⁴ Orientările privind ocuparea forței de muncă (Decizia 11360/15 a Consiliului din 5 octombrie 2015) invită statele membre să respecte practicile naționale de dialog social și să asigure spațiul politic necesar pentru o amplă examinare a aspectelor socioeconomice, continuând totodată reformele pieței forței de muncă, inclusiv aplicarea unor mecanisme de stabilire a salariilor la nivel național.

În fine, sunt necesare măsuri ample de integrare pentru persoanele îndepărtate de piața forței de muncă și, în special, ca răspuns la recenta sosire a unui număr mare de refugiați. Integrarea migrantilor, și în special a refugiaților, necesită o abordare cuprinzătoare menită să faciliteze accesul lor la piața forței de muncă și, la un nivel mai general, participarea lor în cadrul societății.

Îmbunătățirea în continuare a piețelor de produse și de servicii, precum și a mediului de afaceri

Îmbunătățirea funcționării piețelor de produse și servicii rămâne o provocare pentru multe state membre. Provocările diferă de la un stat membru la altul, dar printre acestea se numără îmbunătățirea flexibilității piețelor de produse și servicii, ameliorarea calității cercetării și a inovării, reducerea sarcinilor administrative și de reglementare, consolidarea administrației publice, precum și îmbunătățirea sistemului judiciar și a cadrelor de insolvență. Dată fiind punerea în aplicare neuniformă și adesea lipsită de ambiție a Directivei privind serviciile în perioada 2012-2014, multe state membre nu au putut să valorifice decât o parte din avantajele generate, putându-se obține încă beneficii considerabile.

Sunt necesare piețe de servicii și produse deschise și competitive pentru a încuraja alocarea eficientă a resurselor și pentru a facilita investițiile. O reglementare mai flexibilă a piețelor de servicii ar duce la creșterea productivității, ar putea să faciliteze intrarea pe piață a unor noi actori și să reducă prețul serviciilor și ar asigura o mai mare posibilitate de alegere pentru consumatori. În plus, productivitatea serviciilor destinate întreprinderilor este esențială pentru competitivitatea anumitor sectoare economice, de exemplu industria prelucrătoare. În unele state membre, barierele la intrarea pe aceste piețe sunt ridicate. Programele naționale de reformă ar trebui să se axeze pe eliminarea cerințelor în materie de autorizare disproporționate și nejustificate. Comisia va continua să colaboreze îndeaproape cu statele membre pentru a elimina aceste bariere.

Comerțul cu amănuntul joacă un rol important în economia UE (acesta reprezintă 9,6 % din valoarea adăugată și 13,1 % din ocuparea forței de muncă). Lipsa dinamismului din acest sector are ca rezultat prețuri cu amănuntul ridicate, ceea ce reduce în fapt puterea de cumpărare a consumatorilor. Cercetările indică faptul că, într-o anumită măsură, aceste prețuri cu amănuntul ridicate sunt cauzate de barierele la intrare și de alte restricții care reduc nivelul concurenței în sectorul comerțului cu amănuntul în anumite state membre. Productivitatea scăzută în sectorul comerțului cu amănuntul reprezintă un obstacol în calea eficienței economiei în ansamblul său.

Creșterea transparenței, a eficienței și a responsabilității în ceea ce privește achizițiile publice, care reprezintă 19 % din PIB-ul UE, este esențială pentru investiții. Statele membre ar trebui să asigure o capacitate administrativă adecvată și să se concentreze asupra utilizării în mai mare măsură a achizițiilor electronice (a instrumentelor digitale) și asupra luptei împotriva corupției.

O administrație publică modernă și eficientă este necesară pentru a asigura servicii rapide și de înaltă calitate de care să beneficieze întreprinderile și cetățenii. Consolidarea calității, a independenței și a eficienței sistemelor judiciare ale statelor membre reprezintă o condiție prealabilă pentru un mediu propice investițiilor și afacerilor. Este necesar să se asigure proceduri rapide, să se elimine întârzierile înregistrate în soluționarea cauzelor aflate pe rolul instanțelor, să se ofere garanții sporite pentru independența magistraților și să se

amelioreze calitatea sistemului judiciar, inclusiv printr-o mai bună utilizare a TIC în instanțe și prin recurgerea la standarde de calitate.

De asemenea, utilizarea noilor tehnologii și modele de afaceri poate să ofere noi surse de creștere și să aibă ca efect crearea unui număr semnificativ de locuri de muncă. Pentru a asigura o utilizare optimă a acestor surse, statele membre ar trebui să creeze un mediu de afaceri și de reglementare corespunzător și flexibil și să consolideze parteneriatele dintre întreprinderi și universități, în special pentru transformarea digitală a industriei și a serviciilor, aplicațiile cu volume mari de date și economia colaborativă.

De asemenea, este necesar ca statele membre să ia măsuri pentru a îmbunătăți eficiența în ceea ce privește utilizarea resurselor și promovarea unei economii mult mai circulare. Abordarea privind economia circulară²⁵ vizează păstrarea și menținerea valorii produselor, a materialelor și a resurselor în economie cât mai mult timp posibil, reducând totodată la minimum generarea de deșeuri. O economie mai circulară și creșterea eficienței utilizării resurselor vor contribui la stimularea investițiilor cu beneficii atât pe termen scurt, cât și pe termen lung pentru economie, mediu și ocuparea forței de muncă.

4. Politici bugetare responsabile

Deficitele bugetare se află în proces de reducere și datoria publică pare să fi atins un nivel maxim. Redresarea economică și ratele mai scăzute ale dobânzilor, precum și continuarea eforturilor în materie de consolidare în unele țări contribuie la scăderea deficitelor bugetare nominale. Se preconizează că în UE și în zona euro datoria publică va scădea ușor în 2015, după mai mulți ani consecutivi de creștere puternică. Scăderea numărului de țări care fac obiectul unei proceduri aplicabile deficitului excesiv reflectă eforturile depuse în ultimii ani. Datoria publică se menține însă la un nivel foarte ridicat în multe state membre, ceea ce frânează creșterea și le face mai vulnerabile la șocurile negative.

Pactul de stabilitate și de creștere oferă cadrul adecvat pentru asigurarea faptului că finanțele publice sunt aduse și menținute pe o traiectorie sustenabilă, utilizându-se totodată pe deplin marja de manevră fiscală disponibilă. Comisia tocmai a emis avize cu privire la proiectele de planuri bugetare ale statelor membre din zona euro²⁶. La aplicarea Pactului de stabilitate și de creștere, astfel cum se confirmă în cadrul prezentului pachet, Comisia va ține seama de impactul bugetar al afluxului excepțional de refugiați. Informațiile furnizate de statele membre vor fi utilizate la evaluarea (*ex post*) a posibilelor abateri temporare de la cerințele PSC în 2015 și 2016.

Orientarea fiscală pentru acest an și pentru anul viitor este în general neutră atât în zona euro, cât și în UE în ansamblul său. Acest lucru pare adecvat în contextul dublului obiectiv al sustenabilității pe termen lung a finanțelor publice și al stabilizării macroeconomice pe termen scurt.

La nivelul statelor membre, ar trebui să se mențină politicile responsabile în domeniul finanțelor publice care să respecte normele bugetare comune. Acest lucru este esențial pentru reducerea datoriei publice și pentru restabilirea rezervelor bugetare necesare,

²⁵ Astfel cum se prevede în programul său de lucru, Comisia va prezenta un pachet privind economia circulară la sfârșitul anului 2015.

²⁶ Pentru mai multe informații, a se vedea COM(2015) 800.

evitând, în același timp, politicile prociclice. Efortul bugetar ar trebui să fie diferențiat de la un stat membru la altul, pentru a reflecta provocările specifice fiecărei țări în ceea ce privește reducerea datoriei publice și stabilizarea poziției ciclice, ținând seama, în același timp, de efectele de propagare, în special între țările din zona euro. Se înregistrează progrese în direcția consolidării cadrelor bugetare naționale, care sunt esențiale pentru realizarea și menținerea unor politici bugetare corespunzătoare. Comisia intenționează să publice la începutul anului 2016 raportul său privind încorporarea pactului bugetar în legislația națională, în conformitate cu articolul 8 alineatul (1) din Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernanta în cadrul uniunii economice și monetare (TSCG).

Structura strategiilor bugetare ar trebui să acorde în continuare prioritate cheltuielilor favorabile creșterii și să mențină investițiile publice productive. Cele mai mari reduceri ale cheltuielilor planificate de statele membre din zona euro pentru anul următor afectează masa salarială din sectorul public și achizițiile publice de bunuri și servicii. Ajustarea planificată nu ar afecta, probabil, perspectivele de creștere pe termen mediu, deși alegerile favorabile creșterii ar putea fi mai numeroase în structura cheltuielilor. În plus, eficiența programelor de cheltuieli existente ale statelor membre în ceea ce privește atingerea obiectivelor ar trebui reexaminată în mod sistematic și, acolo unde este cazul, consolidată prin adoptarea de reforme.

Îmbunătățirea eficacității și a echității regimurilor fiscale

În ceea ce privește veniturile, este important să se asigure regimuri fiscale eficiente și favorabile creșterii. Acest demers include redirecționarea presiunii fiscale suportate de veniturile din muncă, ceea ce poate contribui în mod semnificativ la creșterea ratei de ocupare și a adaptabilității pieței forței de muncă.

De asemenea, este necesar să se rezolve problema favorizării îndatorării în cadrul sistemului de impozitare. În stimularea accesului la finanțare și, prin urmare, a investițiilor, un tratament fiscal preferențial al datoriei, constând în deductibilitatea fiscală a plăților ratei dobânzilor, este unul dintre motivele care explică preferința pentru îndatorare în detrimentul finanțării prin capitaluri proprii. La nivelul statelor membre, această tendință de îndatorare în finanțarea întreprinderilor poate fi soluționată prin eliminarea denaturărilor generate de impozitarea diferențiată. În cadrul acțiunilor mai ample întreprinse în vederea realizării de progrese în ceea ce privește baza fiscală consolidată comună a societăților (CCCTB), Comisia va analiza modalitățile de remediere a acestei „tendințe de îndatorare”. Comisia va prezenta o nouă propunere în 2016.

În plus, statele membre ar trebui să se concentreze asupra reducerii planificării fiscale agresive și a combaterii fraudei fiscale și a evaziunii fiscale. Acest lucru va contribui la asigurarea veniturilor, de exemplu pentru investiții publice sau pentru reducerea impozitelor. Statele membre pot lupta împotriva fraudei fiscale și a evaziunii fiscale prin asigurarea respectării aplicării legii, prin creșterea transparenței și prin îmbunătățirea cooperării între diversele administrații fiscale naționale. Comisia a prezentat, în luna iunie, un plan de acțiune care vizează restabilirea legăturii dintre impozitare și locul de desfășurare a activității economice, soluționarea problemei erodării bazei impozabile și a transferului profiturilor de către anumite întreprinderi multinaționale și creșterea transparenței fiscale. De asemenea, în luna martie, Comisia a propus un pachet de măsuri pentru a spori transparența fiscală, un

element esențial fiind introducerea schimbului automat de informații între statele membre cu privire la deciziile lor fiscale²⁷ care vizează orice entitate corporativă.

Formularea unui răspuns la provocarea demografică

Faptul că oamenii trăiesc mai mult și mai sănătos reprezintă o realizare remarcabilă a societăților noastre. În prezent, sunt necesare politici responsabile care să asigure faptul că sistemele de pensii, de sănătate și de îngrijire pe termen lung sunt sustenabile din punct de vedere financiar și pot oferi tuturor o protecție corespunzătoare. În ultimul deceniu s-au înregistrat progrese considerabile în ceea ce privește reforma modelelor europene de protecție socială, în special în domeniul pensiilor. Majoritatea statelor membre și-au adaptat sistemele pentru a suporta mai bine impactul demografic care se va face simțit pe parcursul următorului deceniu. Această adaptare nu a inclus numai o creștere generală a vârstei de pensionare, ci și introducerea unor restricții privind pensionarea anticipată.

Aceste reforme, menite să consolideze sustenabilitatea sistemelor de pensii în majoritatea statelor membre, pot genera noi provocări. În general, reformele au mers în paralel cu o raționalizare a sistemelor publice de pensii. Pentru a garanta faptul că aceste reforme vor beneficia de un sprijin durabil și că vor fi fructuoase, alte măsuri de sprijin vor fi, probabil, necesare pentru a menține veniturile din pensii, cum ar fi prelungirea vieții active și punerea la dispoziție a altor mijloace de a obține venituri după retragerea din câmpul muncii prin intermediul unor fonduri complementare de economii pentru pensii. În paralel, statele membre trebuie să susțină elaborarea unor planuri de pensii colective și individuale pentru a completa sistemele publice de pensii, inclusiv prin eliminarea obstacolelor la nivel european. Partenerii sociali pot juca un rol important în acest sens, în funcție de practicile naționale.

În ceea ce privește sistemele de asistență medicală și de îngrijire pe termen lung, reformele trebuie să continue pentru a îmbunătăți raportul cost-eficacitate al acestor sisteme și pentru a asigura un acces corespunzător la acestea. Provocarea demografică afectează nu numai pensiile, ci și cheltuielile conexe asistenței medicale și îngrijirii pe termen lung. O populație mai sănătoasă va îmbunătăți, de asemenea, rata de activitate și productivitatea muncii. Statele membre trebuie să introducă măsuri menite să asigure o bază de finanțare sustenabilă, să încurajeze furnizarea și accesul la servicii eficiente de asistență medicală primară, utilizarea eficientă din punctul de vedere al costurilor a medicamentelor, îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice, creșterea gradului de integrare a asistenței medicale prin intermediul canalelor de informare moderne (cum ar fi e-sănătatea), evaluarea eficacității relative a tehnologiilor medicale și încurajare promovării sănătății și a prevenirii bolilor.

5. Următoarele etape

UE trebuie să acționeze dând dovadă de ambiție și mobilizare colectivă pentru a depăși provocările economice și sociale cu care se confruntă. În prezenta analiză anuală a

²⁷ Decizia fiscală (*tax ruling*) se referă la modul în care administrația națională stabilește impozitarea unei anumite structuri și practicile comerciale din statul membru respectiv.

creșterii, Comisia propune ca această acțiune să se bazeze pe pilonii integrați pe care îi reprezintă **relansarea investițiilor, continuarea reformelor structurale și modernizarea finanțelor publice**, acordând o atenție specială creării de locuri de muncă și incluziunii sociale. Analiza anuală a creșterii marchează lansarea semestrului european 2016. Comisia așteaptă cu interes opiniile Parlamentului European, precum și ale părților interesate de la toate nivelurile, care să contribuie la dezbateri și să se axeze pe prioritățile de acțiune.

Pe lângă discuțiile privind prioritățile zonei euro, subliniate în recomandarea specifică, instituțiile UE ar trebui să convină asupra priorităților pentru anul următor la nivelul UE și al zonei euro. Acestea ar trebui să furnizeze în luna aprilie orientări pentru programele naționale de reformă și programele de stabilitate sau de convergență ale statelor membre, iar în luna mai să formuleze recomandări specifice fiecărei țări.

Pentru ca acest demers să fie o reușită, este necesar ca statele membre și instituțiile UE să își asume, împreună, un angajament ferm în acest sens. Comisia va continua să colaboreze cu toți actorii pentru asigurarea faptului că redresarea urmează o traiectorie durabilă și că Europa poate valorifica pe deplin potențialul său în materie de locuri de muncă și creștere.

SEMESTRUL EUROPEAN REÎNNOIT

De anul trecut, Comisia a raționalizat în mod substanțial semestrul european, instituind un dialog mai autentic cu statele membre, de exemplu prin implicarea în mod proactiv a părților interesate de la toate nivelurile, axându-se pe orientările furnizate și publicând rapoartele de țară în luna februarie, ceea ce oferă mai mult timp pentru elaborarea recomandărilor specifice fiecărei țări. Astfel cum s-a anunțat în comunicarea Comisiei din 21 octombrie 2015²⁸, începând cu acest ciclu al semestrului european, se vor aduce îmbunătățiri suplimentare:

- o mai bună integrare a dimensiunii aferente zonei euro și a celei naționale. O economie a zonei euro performantă și solidă este esențială pentru buna funcționare a întregii UE. În vederea facilitării unei astfel de coordonări, analiza anuală a creșterii pentru 2016 este însoțită de un set de recomandări destinate zonei euro; aceasta reprezintă o schimbare importantă față de ciclurile anterioare ale semestrului în cadrul cărora recomandările destinate zonei euro erau propuse împreună cu recomandările specifice fiecărei țări spre sfârșitul semestrului european;
- un accent mai puternic pe performanțele în domeniul ocupării forței de muncă și în domeniul social. Aspectele legate de ocuparea forței de muncă și cele sociale sunt accentuate și mai mult în cadrul procedurii privind dezechilibrele macroeconomice. În Raportul privind mecanismul de alertă pentru 2016, care însoțește prezenta analiză anuală a creșterii, se utilizează trei indicatori principali (rata de activitate, șomajul în rândul tinerilor, șomajul de lungă durată). Se acordă o atenție sporită echității sociale în contextul noilor programe de ajustare macroeconomică. Proiectul de raport comun privind ocuparea forței de muncă prezintă pe scurt provocările și prioritățile. Participarea intensă a partenerilor sociali este promovată la toate nivelurile;
- promovarea convergenței prin analiză comparativă și continuarea celor mai bune practici. Treptat, Comisia va propune criterii de referință și va consolida schimbul de cele mai bune practici în toate domeniile tematice sau de politică;
- un sprijin mai bine direcționat acordat reformelor prin intermediul fondurilor UE și al asistenței tehnice. Prezenta analiză anuală a creșterii este însoțită de o propunere de finanțare pentru asistența tehnică destinată statelor membre²⁹.

În plus, astfel cum s-a propus la data de 21 octombrie, guvernanta economică a UE va fi ameliorată prin intermediul îmbunătățirilor practice aduse procedurii privind dezechilibrele macroeconomice și punerii în aplicare a Pactului de stabilitate și de creștere, precum și prin instituirea unui consiliu bugetar european cu rol consultativ și a unei rețele de consilii naționale în materie de competitivitate.

²⁸ COM(2015) 600.

²⁹ COM(2015) 701.